

Załącznik do Regulaminu Regionalnej Odznaki Krajoznawczej PTTK „Twierdza Czarci Ostrów”

Czarci Ostrów (niem. *Tenfels Werder*) – jedna z ośmiu wysp na jeziorze Śniardwy, wznosi się 12 m ponad wodami jeziora. Położona w gminie Pisz, w powiecie piskim, w województwie warmińsko-mazurskim, ok. 100 m od Wyspy Pajęcej, w odległości około 7 km od śluży w Karwiku na Kanale Jeglińskim i niespełna 1,5 km od zachodniego brzegu jeziora, gdzie zaczyna się kompleks Puszczy Piskiej. Wyspa zbudowana jest z gliny, piasków, żwiru i głazów granitowych, jej długość to około 350 m, a szerokość 200 m. Wyspę porasta starodrzew, głównie sosna.

Dawniej wyspę zamieszkiwały plemiona Galindów, dla których wyspa była miejscem kultu. Na wyspie znajdowały się usypane przez nich kurhany z urnami całopalnymi. W 1784 r. Fryderyk II Wielki postanowił wykorzystać wyspę jako miejsce strategiczne, wydał polecenie zaadaptowania wyspy pod ufortyfikowane magazyny nadając wyspie nazwę Twierdzy Czarci Ostrów (lub Fort Lyck – w literaturze fortyfikacyjnej różnie się to miejsce nazywa).

Przystąpiono do sypania wałów i budowy szańców (działobitni) pod armaty. Wybudowano port, do którego dostarczano zaopatrzenie na potrzeby załogi nowo powstałej twierdzy (fortu). W centralnej części wyspy wybudowano dwa dwupiętrowe budynki koszarowe, obok latrynę. Na terenie twierdzy znajdowała się piekarnia i pralnia. Twierdza Czarci Ostrów (Fort Lyck) była samowystarczalna, zapasy zgromadzone w magazynach zapewniały długotrwałe zapotrzebowanie dla żołnierzy twierdzy (fortu). Pomiędzy stanowiskami armat, zorganizowano ogródek działkowy, uprawiany przez załogę na własne potrzeby. W bezpiecznej odległości od budynków koszarowych, na północno-wschodnim krańcu wyspy znajdował się niewielki magazynek ppoż. a za nim małe laboratorium prochowe. W dole, nad wodą dla bezpieczeństwa stał arsenał prochowy.

Twierdza Czarci Ostrów (Fort Lyck) pełniła prawdopodobnie funkcje placówki doświadczalnej dla jednostek artylerii, ponieważ jako twierdza (fort), de facto nie miała większego znaczenia. Kiedy w 1843 r. zapadła decyzja o budowie Twierdzy Boyen w Giżycku Fort Lyck poszedł w zapomnienie. Rozebrano magazyny, które zostały przeniesione na teren nowo powstającej twierdzy. Pozostałe zapomniane budowle kubaturowe powoli podupadały i uległy totalnej degradacji. Groble, które wyznaczały wejście do portu, zostały zniszczone przez wody jeziora. Aktualnie zachowały się szańce armatnie, zarysy usypanych wałów.

Najłatwiej zwiedzić wyspę zimą. Po zamrożeniu jeziora, do wyspy docieramy po ok. 20 minutach marszu od Szerokiego Ostrowa. Natomiast zwiedzając wyspę w innych porach roku, po wypożyczeniu środka pływającego do wyspy dopłyniemy po ok. 30 minutach wiosłowania. Na wyspie nie ma zieleni, pozostałości fragmentów ław fundamentowych oraz wałów są czytelne.

Do przyznania odznaki należy zwiedzić pozostałości po fortyfikacjach Twierdzy Czarci Ostrów (Fortu Lyck) na wyspie.

